

2026-04-30

Utredning

Förslag till strukturella förändringar inom skolverksamheten

Utredare: Anna Jensén Salomonsson

Datum: 2026-04-30

Diariennr: 2025/236 §52 punkt 4

Bräcke
kommun

Innehållsförteckning

1.0 Inledning och bakgrund	4
1.1 Inledning	4
1.2 Bakgrund.....	4
1.3 Uppdrag och syfte.....	5
1.4 Metod och avgränsningar	5
2.0 Nuläget och prognos framåt	5
2.1 Pågående reformarbete	10
3.0 Kälarne skolområde.....	10
3.1 Utred - flytta förskolan Änåset till grundskolans område och lokaler	10
3.1.1 Lokalkostnader för nuvarande lokaler på Änåset.....	11
3.1.2 Kommande kostnader för investering och underhåll i befintlig lokal på Änåset	11
3.1.3 Åtgärder och kostnader för iordningställande av nya lokalerna	12
3.1.4 Organisatoriska och pedagogiska aspekter	13
3.1.5 Utemiljön	14
3.1.6 Inkomna synpunkter	14
3.1.7 För- och nackdelar med förslaget.....	15
3.2 Förslag Kälarne skolområde	15
4.0 Bräcke skolområde	16
4.1 Utred - inrym Bräcke högstadium i egna lokaler	16
4.1.1 Lokalkostnader för nuvarande lokaler	17
4.1.2 Åtgärder och kostnader för iordningställande av nya lokalerna	18
4.1.3 Inkomna synpunkter	18
4.1.4 För- och nackdelar	18
4.2 Förslag Bräcke skolområde	20
5.0 Avslutningsvis och fortsättning	20
5.1 Förslag till beslut	21
5.2 Fortsatta utredningar.....	21

Sammanfattning

Under våren 2025 tog kommunstyrelsen beslut om att uppdra till kommundirektören att under 2025 och 2026 utreda hur skolverksamheten kan organiseras från 2028. Bakgrunden är befolkningsprognoser samt kostnadsnivåer för skolverksamheten.

Skolchef har fått i uppdrag att leda arbetet och har valt följande inriktning och huvudfråga för utredningen:

Hur kan vi minska lokalytorna och anpassa verksamheterna utifrån den kommande barn- och elevminskningen?

Framskrivningen från 2025 visar att minskningen av barn i åldern 6-15 år fram till 2034 är 19,7% vilket motsvarar 125 elever (636 elever 2026).

Utredningen fokuserar på anpassningar av lokaler för förskole- och skolverksamhet. Hänsyn har inte tagits till samhällsekonomiska aspekter i denna utredning. Bemanningsfrågor tas upp i aktuella åtgärdsplaner vilket är ett parallellt spår.

Förslagen som utretts är att flytta den kommunala förskolan Ånäset till skolområdet samt att högstadiet i Bräcke inryms i interna lokaler när avtalet med extern hyresvärd upphör 2029-12-31. Förslaget av flytt för förskolan Ånäset har berört många och det har inkommit synpunkter från vårdnadshavare och övriga. En namninsamling har gjorts som lämnats in till kommunstyrelsen där ca 300 har skrivit under en protest mot förslaget till flytt. Dialogmöten har skett med vårdnadshavare under processen.

En flytt av förskolan Ånäset till grundskolans lokaler förordas tidigast från hösten 2027. En plan för arbetet bör påbörjas i närtid. Att lämna de externa lokalerna för Bräcke högstadium förordas från hösten 2029. En plan och övervägande kring förslag till förflyttningar påbörjas under 2027.

Förslagen innebär minst 3 mkr i kostnadsminskningar på sikt för Bräcke skolområdet.

Likviditeten kommer påverkas om alla åtgärder som föreslås genomförs. En samlokalisering av verksamheterna i Kälarne på sikt gör att det organisatorisk blir lättare att få till samverkan vid behov mellan förskolan och fritidshemmet.

Utifrån hur prognoserna eventuellt slår in så bör ytterligare förslag till utredningar tas på sikt.

1.0 Inledning och bakgrund

1.1 Inledning

Under våren 2025 tog kommunstyrelsen beslut om att uppdra till kommundirektören att under 2025 och 2026 utreda hur skolverksamheten kan organiseras från 2028. Bakgrunden är befolkningsprognoser samt kostnadsnivåer för skolverksamheten. Utredningen ska återredovisas till kommunstyrelsen kvartal 1, 2026. På sammanträdet den 25 mars 2026 informerades om nuläget i utredningen och vilka förslag som då var aktuella för fördjupad utredning. Dessa förslag presenteras i denna rapport. Beslut i ärendet är planerat till maj 2026 i kommunstyrelsen och juni 2026 i kommunfullmäktige.

1.2 Bakgrund

Skolorganisationen har utretts tidigare och flera beslut om förändringar har tagits de senaste 20 åren. Det senaste beslutet om förändringar var 2016 då Pilgrimstad skola och Fjällsta skola lades ner och personal och elever flyttades till Gällö skola. I och med denna förändring så är alla så kallade "byskolor" i kommunen nedlagda. Förskolan i Fjällsta lades också ner och det öppnade en förskola i Pilgrimstad (Fjällgrimen) och ett fritidshem. Lokaler renoverades i det tidigare folkets hus för förskolan, och fritidshemmets barn var i den nedlagda skolans lokaler. Hösten 2023 stängdes fritidshemmet i Pilgrimstad och förskolan öppnade pedagogisk omsorg för skolbarn i förskolans lokaler.

Utifrån både det ekonomiska läget samt de prognoser som pekar på minskat barn- och elevantal i kommunen, länet och riket så behöver skol- och förskoleorganisationen i kommunen återigen utredas enligt beslutet i kommunstyrelsen mars 2025. Hur kan verksamheterna anpassas utifrån minskat barn- och elevantal?

Skol- och barnomsorgsavdelningen arbetar också med andra parallella uppdrag med fokus på ekonomin som åtgärdsplaner, utredning av skol- och folkbibliotek samt minskning av anslag för föreningsbidrag.

1.3 Uppdrag och syfte

Uppdraget är att: *kommundirektören ska utreda hur skolverksamheten, utifrån befolkningsprognos och kostnadsnivå, kan organiseras från 2028 för att möta minskad efterfrågan och för att sänka kostnadsnivån.*

1.4 Metod och avgränsningar

Skolchef har fått i uppdrag att leda arbetet och har valt följande inriktning och huvudfråga för utredningen:

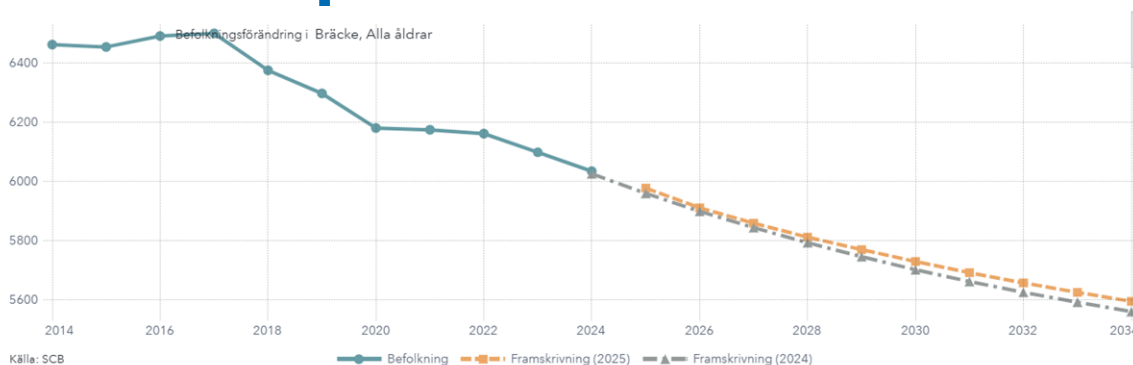
Hur kan vi minska lokalytorna och anpassa verksamheterna utifrån den kommande barn- och elevminskningen?

Det har bildats arbetsgrupper på respektive orter under hösten 2025 och dessa har haft avstämningar regelbundet. Grupperna har förutom skolchef bestått av rektorer, skyddsombud, kulturchef och representanter från samhällsbyggnadsavdelningen. Rektorerna har i sin tur haft dialog med medarbetare inom respektive verksamhet på arbetsplatsträffar, LSG (lokal samverkansgrupp) och andra träffar. Vårdnadshavare, politiker i skolutskott samt presidiet, kommunledning, facken och övriga intressenter har fått information under processens gång.

Utredningen fokuserar på anpassningar av lokaler för förskole- och skolverksamhet. Hänsyn har inte tagits till samhällsekonomiska aspekter i denna utredning. Bemanningsfrågor tas upp i aktuella åtgärdsplaner vilket är ett parallellt spår.

2.0 Nuläget och prognos framåt

Befolkningsprognosen som är gjord fram till 2034 visar att kommunen kommer att minska med 599 personer fram till 2034 enligt Statisticon. Tyngdpunkten är att barn och unga minskar medan de äldre ökar. Liknande siffror syns i många kommuner. Det beror främst på att födelsenettet förändras, det vill säga att antalet som föds är färre än antalet som dör. I snitt beräknas befolkningen minska med 60 personer per år fram till 2034.

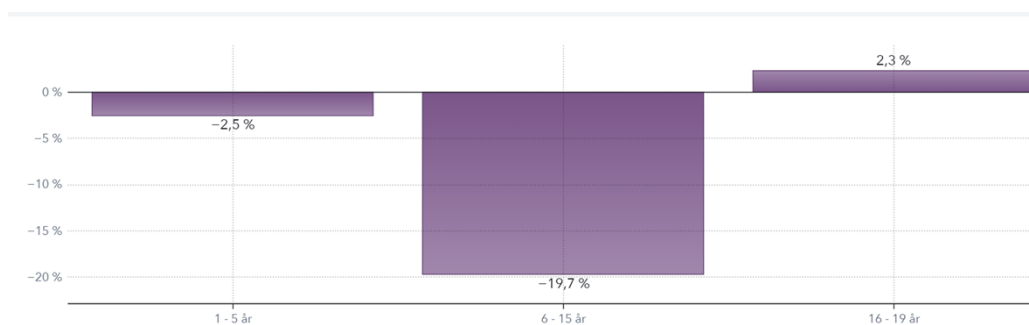
Källa: Befolkningsprognos, bild från SKR 2026.

Minskad befolkning innebär också minskade intäkter för att bedriva kommunal service motsvarande 4-6 miljoner kronor per år.

Den stora minskningen är alltså barn och unga, men även andelen i arbetsför ålder (20-66 år) minskar med närmare 13%, medan andelen äldre ökar med över 22%. Kommunen behöver göra en förskjutning och anpassa verksamheterna utifrån prognoserna där flera parametrar som lokalanvändning, bemanning, investeringsbehov och kompetensförsörjning på sikt bör beaktas.

Framskrivningen som gjordes 2025 visar att minskningen av barn i åldern 6-15 år fram till 2034 är 19,7% vilket motsvarar 125 elever (636 elever 2026). Förskolan stabiliserar sig något 2034, men utifrån låga nivåer, och från 2023 har barnafödandet i kommunen varit rekordlåg.

Ungdomar i gymnasieålder är relativt konstant fram till 2034 vilket syns i grundskolorna idag som har relativt stora kullar medan förskolorna har färre barn.

Källa: Befolkningsprognos, bild från SKR (utgår från befolkningen 2025 fram till 2034).

För tre år sedan hade förskolorna totalt 17 avdelningar¹ vilket också innebar 4 "extra" avdelningar, medan det under våren 2026 är 10 avdelningar. 17 avdelningar motsvarar 51 personal i grundbemanningen så bemanningen har minskat med över 20 personal på tre år.

¹ En avdelning på en förskola motsvarar ca 18 barn och 3 personal.

Förskolan hade två ordinarie rektorer tidigare men sedan 2025 är det en ordinarie rektor och en biträdande så en minskning har skett även på ledningsnivå.

Nuvarande förskolor är byggda för 14 avdelningar enligt följande fördelning:

Förskola:	Ordinarie avdelningar:	Stängda avdelningar:
Fjällgrimen, Pilgrimstad	3 avdelningar	1
Galaxen, Gällö	3 avdelningar	1
Trollskogen, Bräcke	7 avdelningar	2
Änäset, Kälarne	1	0 ("Villan" stängdes ht 2025)

Källa: Interna uppgifter

Ingen förskola har stängts sedan 2016 men antalet avdelningar har minskat snabbt och i dagsläget är fyra avdelningar stängda. Det finns fyra kommunala förskolor och två enskilda i kommunen.

Antalet födda i kommunen minskar kraftigt med början 2023 och det behöver nu verksamheten anpassa sig till. Då föddes endast 34 barn i kommunen vilket kan jämföras med att det slutade 62 elever i årskurs nio. Det innebär en stor minskning av framtida klasser i skolorna. Samtidigt så finns det elever från grannkommuner som väljer våra skolor och även familjer som har flyttat hit vilket märks i Kälarne där nästan hälften av alla elever inte är födda i vår kommun ursprungligen. Det är också elever som går i andra kommuner som främst tillhör Gällö skolområde (ca 25 stycken/år).

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Födda	42	47	48	34	35	24
Åk 9	69	70	65	62	60	62
Diff:	27	23	17	28	25	38

Källa: Internt, tabell på antalet födda från 2020 tills idag jmf med antalet elever som slutat årskurs 9.

Inom barnomsorgen är prognosen att ytterligare avdelningar kommer att behöva stängas inför hösten 2026 och eventuellt även hösten 2027. Antalet barn som kommer att födas under 2026 i kommunen är så klart okänt men hittills fram till 30 april 2026 har 9 barn fötts. Om inte inflyttning eller barnafödande ökar så finns en stor risk att det kommer vara flera förskolor som bara har en avdelning (Gällö och Pilgrimstad) inom några år. Inom barnomsorgen är det just nu fem barn som har barnomsorg i annan kommun och 19 barn som är inskrivna i de fristående förskolorna som finns i kommunen. Nedan syns var barnen fötts under 2024-2026 samt hur många som flyttat in samma år.

År	Bräcke	Gällö/Pilgrimstad	Kälarne	Totalt (inflyttade)
2024	12	20	3	35 (1)
2025	2	15	7	24 (4)
2026-04	1	7	1	9 (0)
Totalt:	15	39	11	68 (73)

Källa: KIR, kommuninvånarregistret

2024 föddes det 35 barn och 2025 föddes det 24 barn i hela kommunen och – dessa ska fördelas på 4 egna kommunala förskolor, 2 fristående inom kommunen samt eventuellt i andra kommuners eller friståendes förskolor. Under åren har det flyttat in 5 barn som är födda 2024-2025 från andra kommuner.

Fördelningen av barn på de kommunala förskolorna över tid syns nedan. Galaxen och Fjällgrimen har haft den största minskningen sen 2020.

Kommunala förskolor, antalet inskrivna barn							
Förskolan	Antal barn	Antal barn	Antal barn	Antal barn	Antal barn	Antal barn	Antal barn
Årtal:	ht -20	ht -21	ht -22	ht -23	ht -24	ht -25	260428
Trollskogen, Bräcke	102	102	102	101	100	83	90
Ånäset, Kälarne	22	28	27	29	26	21	22
Galaxen, Gällö	61	65	56	43	45	36	43
Fjällgrimen, Pilgrimstad	59	51	43	34	31	27	28
Summa	244	246	228	207	202	167	174

Källa: Internt från kvalitetsrapport samt Edlevo

Konsekvenserna av detta blir att antalet barn som börjar i grundskolan på sikt kommer att minska liksom andelen barn på fritidshemmen (6-13 år).

Förskolorna har en erfarenhet av att både öppna och stänga avdelningar utifrån barnantalet. Så om barnantalet skulle öka mer än vad prognoserna visar och det skulle finnas behov av att öppna ytterligare avdelningar har kommunen en skyldighet att lösa det. Så länge det finns tillgång till lokaler och personal så är det möjligt.

Så hur kan både förskole- och skolverksamheten anpassa sig och möta detta? I denna utredning föreslås minskning av nuvarande lokalytor och sammanslagning av verksamheter. Syftet är att förtäta verksamheterna och minska kostnader för hyra, lokalvård, kommande investeringar och underhåll samt samordningsvinster på verksamhetsnivå. Andelen barn på högstadierna kommer vara relativt konstant fram till 2035 enligt prognosen. Denna utredning har fokuserat på Kälarne och Bräcke skolområde i detta skede.

I Gällö byggs och renoveras en ny skola som förväntas stå helt klar under 2028 men redan under hösten 2026 kommer den nybyggda delen stå klar och inflyttningen för låg- och högstadiet beräknas ske senast inför vårterminen 2027. Mellanstadiets lokaler och speciallokaler som slöjd, bild, musik och hem- och konsumentkunskap kommer vara klara hösten 2027. Den nya skolan kommer att inrymma 300 elever med möjlighet att öka och minska med 100 elever vid behov.

2.1 Pågående reformarbete

Från hösten 2028 kommer förskoleklass tas bort och bli nya årskurs 1 då grundskolan blir 10-årig. Lågstadiet blir därmed årskurs 1-4, mellanstadiet blir årskurs 5-7 och högstadiet blir 8-10. Inför detta så kommer även läroplaner, betygssystem och timplaner att förändras.

3.0 Kälarne skolområde

I Kälarne finns det en grundskola, från förskoleklass till årskurs nio (kommande åk 1-10). Det finns en kommunal förskola med en avdelning och en fristående förskola (föräldrakooperativet Lek o bus i Västanede). I Kälarne så är det inför hösten 2027 cirka 30 barn med födelseåren 2021- april 2026 som beräknas behöva ha tillgång till förskoleverksamhet.

Förslaget som utretts är att flytta den kommunala förskolan Ånäset till skolområdet för att minska lokalytor, investera i lokaler långsiktigt samt för att kunna samordna verksamheten mer när det är möjligt. Detta är en långsiktig satsning för att säkerställa en lokal- samt verksamhetsmässigt hållbar verksamhet i Kälarne skolområde. Att minska lokalytor och därmed kostnader för lokalvård, yttre skötsel, underhållskostnader samt hyreskostnader för skol- och barnomsorgsverksamheten bidrar också till en lägre barn- och skolpeng. Den "pengen" betalas för barn och elever som går i friskolor eller i andra kommuner. Det finns samordningsvinster kring personal som också tas upp som organisatoriska och pedagogiska aspekter i 3.1.3.

3.1 Utred - flytta förskolan Ånäset till grundskolans område och lokaler

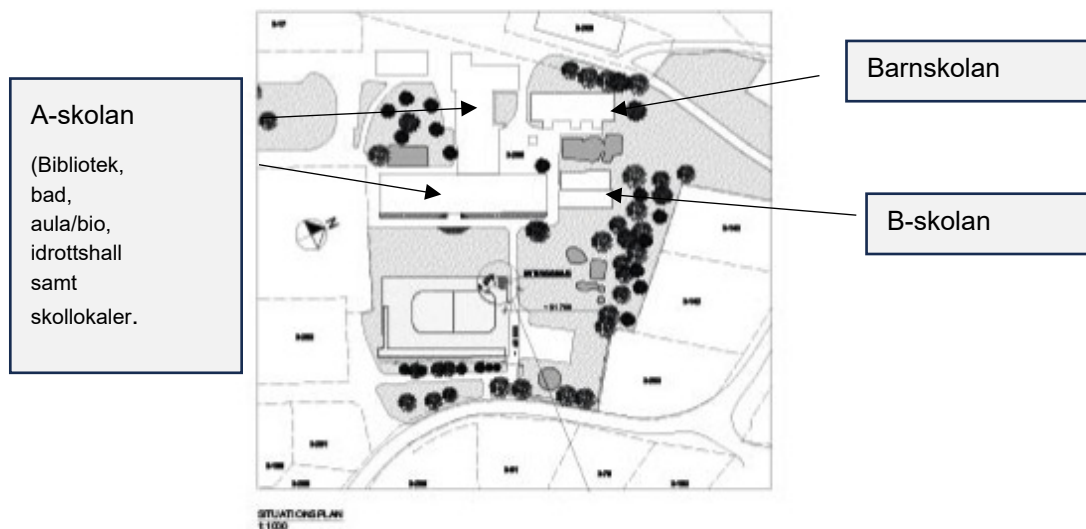
Utredningen har kommit fram till att det är praktiskt möjligt att flytta Ånäsets förskola till grundskolan hösten 2027. Riskbedömningar har gjorts med personal på förskola, fritidshem och grundskola vilket kommer att beaktas i processen om beslut om flytt fattas.

Förslaget som tagits fram innebär att den så kallade barnskolan, som inrymmer fritidshem, förskoleklass samt lågstadiet, används till förskola, fritidshem samt klassen F²-1.

² F=förskoleklass

En av de klasser som är i barnskolan nu (årskurs 2-3) flyttas till det som kallas B-skolan och textilslöjden flyttar också till B-skolan. För mer detaljerad information om förslaget se utredning kring lokaler Kälarne, bilaga 1.

3.1.1 Lokalkostnader för nuvarande lokaler på Änåset

I budget för 2026 är årskostnaden för lokalerna på Änåset för skol- och barnomsorgsavdelningen cirka 400 tkr (hyra samt lokalvård, exklusive matkörning). "Villan" öppnades som extra avdelning under 2023 och stängdes inför hösten 2025 igen.

Budgetår	Internhyra förskolan	Internhyra "villan"	Lokalvård	Totalt:	Totalt exkl "villan"
2023	271 014 kr	40 700 kr	102 565 kr	414 279 kr	373 579 kr
2024	319 670 kr	95 505 kr	109 488 kr	524 663 kr	429 158 kr
2025	310 386 kr	89 058 kr	110 997 kr	510 441 kr	421 383 kr
2026	270 892 kr	Borttagen ur budget inför 2026.	136 120 kr	407 012 kr	407 012 kr

Källa: Internt från ekonomisystemet

3.1.2 Kommande kostnader för investering och underhåll i befintlig lokal på Änåset

Fastigheterna vid Änåset har stort underhållsbehov, både in- och utvändigt enligt den lokalutredning som gjorts. De investeringar och åtgärder som nämns där är gällande förskolans nuvarande lokal (ej Villan), ex målning fasad, byte av fönster och dörrar, byte av yttertak samt invändiga åtgärder som ytskikt. Den totala kostnader som uppges för detta är 2 320 tkr (2,3

mkr). Om fastigheten ska vara kvar på lång sikt behöver också uppvärmningssystem ses över då det är direktverkande el idag i ena huset samt oljeuppvärmning i Villan.

3.1.3 Åtgärder och kostnader för iordningställande av nya lokalerna

Om alla åtgärder som tagits fram i utredningen genomförs blir den totala kostnaden 2 434 tkr (2,4 mkr). I den efterföljande tabellen går det att utlösa beräknade investeringskostnader samt kapitalkostnader som följer av detta. Kapitalkostnader avser avskrivningar samt internränta och den kostnad som kommer läggas på hyreskostnaden när åtgärder görs.

Beskrivning:	Avskrivning s-tid (år)	Beräknad kostnad:	Ökad årlig kostnad		
			Avskrivning	Internränta (3%)	S:a kapitalkostnader
Ombyggnation, Barnskolan	15	1 410 000 kr	94 000 kr	42 300 kr	136 300 kr
Ombyggnation, B- skolan	15	606 000 kr	40 400 kr	18 180 kr	58 580 kr
Ombyggnation, A- skolan	15	275 000 kr	18 333 kr	8 250 kr	26 583 kr
Utemiljö (lekutrustning)	10	- kr	- kr	- kr	- kr
Inventarier	10	63 000 kr	6 300 kr	1 890 kr	8 190 kr
Belysning utemiljö	15	80 000 kr	5 333 kr	2 400 kr	7 733 kr
Summa kostnader:		2 434 000 kr			237 387 kr
Nuvarande lokaler:					
Åtgärder nuvarande lokaler Änåset	25	1 220 000 kr	48 800 kr	36 600 kr	85 400 kr
Åtgärder nuvarande lokaler Änåset	15	1 100 000 kr	73 333 kr	33 000 kr	106 333 kr
Summa kostnader Änåset kvar		2 320 000 kr			191 733 kr

I förslaget finns bland annat en hög post kring varmbonat förråd på 625 tkr vilket kan övervägas att lösas på annat sätt. Förrådet är en ny entré på Barnskolan, där även barnvagnar kan rymmas för att de ska vara i inomhusmiljö samt ingång för mattransporter. Bedömningen är att det är ca 10 barnvagnar som behöver lagras. Det finns dock andra sätt att lösa

barnvagnsförrådet på som också behöver utredas vidare. En annat förslag som bör utvärderas mer är flytten av slöjd till B-skolan. De åtgärder som nämns där kanske kan lösas på annat sätt. Detaljerna kring hur de exakta lösningarna ska vara behöver fortsätta att föras men beloppet som finns i utredningen är om alla verksamheters önskemål genomförs. Det som inte finns i beräkningen är ny lekutrustning som också kommer att behövas oavsett var förskolan är.

I budget för 2026 är internhyran för hela barnskolan 198 tkr. Om alla förslag genomförs i Barnskolan blir den ökade kostnaden ca 136tkr/år och total internhyra 334 tkr/år. Det innebär att förskolan kommer ha halva denna kostnad som ny internhyra vilket motsvarar 235 tkr. Det blir 35 tkr lägre än i år. Om insatser görs på Änåset så blir den nya internhyran 191 tkr högre än idag. För grundskolan och fritidshemmet blir internhyran på Barnskolan efter åtgärder 167 tkr vilket är 30 tkr lägre än årets budgeterade kostnad. B-skolans ökade internhyra blir ca 58 tkr och A-skolans blir ca 26 tkr om alla insatser görs. Så för grundskolan blir det inledningsvis en ökning med 50 tkr/år i hyreskostnader.

3.1.4 Organisatoriska och pedagogiska aspekter

Enligt skollagen så bör öppettider inom barn- och skolomsorg vara tillgängligt tolv timmar per dag och riktvärdet är 06:00-18:00. Kommunerna har möjlighet att själva styra öppettiderna utifrån vårdnadshavarnas behov mellan 06:00-18:00 och i dagsläget har förskolan Änåset samt fritidshemmet öppet 06:00-17:00.

Verksamheterna planerar och anpassar sig utifrån befintligt barnantal när det gäller öppning och stängning. Det innebär att det krävs ett visst antal personal för att det ska fungera hela dagarna med öppning och stängning. Idag sker samverkan mellan förskolan och fritidshemmet under lov när det är möjligt och barnen på fritidshemmet har då anvisats till Änåsets förskola.

En samlokalisering av verksamheterna gör att det organisatorisk blir lättare att få till samverkan vid behov mellan förskolan och fritidshemmet. Det kan gälla vid öppningar, stängningar, lov, möten, reflektionsdagar, APT³ och fortbildningsinsatser. Det blir fler vuxna i lokalerna vilket gör att uppsikten över alla barn förbättras, ensamarbetet minskas på morgon och eftermiddag. Personalen får tillgång till gemensamma arbetsytor och kan stötta varandra bättre om något oplanerat händer.

Både förskolan och fritidshemmet har utmaningar med att bemanna verksamheterna med legitimerad personal och just nu saknas en förskollärare på Änåset och till hösten 2026 behöver fritidslärare sökas. Det är också svårt med tillgång till vikarier och erfarenheten är att mindre enheter är mer sårbara vid frånvaro av personal.

³ APT=arbetsplatsträff

Närheten till bibliotek, badhus, idrottshall och aktivitetsparken med isbana, fotbollsplan mm gör att aktiviteter går att genomföra utomhus på närmare avstånd än idag. Nackdelarna är avståndet till skog och utomhusbad blir sämre. Det kräver mer planering att göra utflykter i skogsnära miljö än idag och det blir svårare att vara spontan.

3.1.5 Utemiljön

Lärmiljön utomhus inom det stängslade området blir mindre för förskolebarnen än de har idag, vilket också medför att uppsikten kan underlättas samtidigt som det kan upplevas som sämre utemiljö. Det är viktigt att medel avsätts för att få till en bra utemiljö för både förskolans och fritidshemmets barn men även för lågstadiets elever. Sommartid kan det bli varmt på gården så skärmtak eller lösningar för skugga behöver ordnas.

Det kommer också vara mer biltrafik vid skolan då även fritidsbarnens vårdnadshavare hämtar och lämnar barn. En bra hämta- och lämnplats behövs och förslag på hur det ska utformas pågår. Även vid mattransporter behöver det säkerställas att det fungerar säkert vid den tid då mattransporten anländer. En likande rutin som finns idag på Änåset krävs även vid en flytt av förskolan till skolområdet. Även rutiner kring utevistelser och raster bör utformas mellan de verksamheter som ska samordnas. Det behövs fler belysningspunkter.

Järnvägen ligger så det finns en risk för att tågen hörs när barnen vistas utomhus vilket också behöver följas upp.

3.1.6 Inkomna synpunkter

Förslaget till flytt av förskolan Änåset har berört många och det har inkommit synpunkter från vårdnadshavare, personal och övriga. En namninsamling har gjorts som lämnats in till kommunstyrelsen där ca 300 har skrivit under som protest mot en flytt.

Det vårdnadshavarna bland annat lyfter är den fina utemiljön där förskolan Änåset är idag med nära till både sjö och skog. Det dras även skidspår på området och vårdnadshavarna ser en stor fördel med möjligheter till lek, rörelse och pedagogisk verksamhet. Vårdnadshavarna lyfter även de traditioner som skolkjoggen, lilla vasaloppet, älgjakten och bärplockning som en del av den naturliga lärmiljön. Vårdnadshavarna ställer också frågor i en skrivelse och för att besvara dessa och ta in ytterligare synpunkter har ett möte med vårdnadshavarna genomförts under våren och ett är planerat i maj 2026. Vårdnadshavarna synpunkter samt frågor finns med som beslutsunderlag i ärendet och där syns även de svar som har lämnats (bilaga 2: Frågor och svar, vårdnadshavare).

En annan synpunkt som har inkommit är kring antalet födda och om den statistiken är relevant utifrån att det både är elever på Kälarne skola från andra kommuner samt inflyttade. Det stämmer att i dagsläget är nästan hälften av eleverna inflyttade eller från andra kommuner. (ca 10 elever). Den statistik som presenteras är baserad på de fakta och de prognoser som finns tillgängliga idag och det kan råda osäkerheter. Bedömningen som görs är att det finns stora

utrymmen som gör att det går att ta emot både fler barn i förskolan samt elever i grundskolan trots detta förslag till anpassning. När Kälarne växer som ort med ökad inflyttning, fler elever från andra kommuner och när behovet av fler skollokaler ökar så får det hanteras då.

Personal från förskolan har också lämnat synpunkter och dessa har hanterats i de riskbedömningar som har gjorts.

3.1.7 För- och nackdelar med förslaget

Förslaget innebär initialt en ökning av investeringskostnaderna för att iordningställa de nya lokalerna. På sikt bedöms det vara en minskning av lokalkostnaderna för förskolan, fritidshemmet och grundskolan vilket i förlängningen leder till lägre barn- och elevpeng. Änåsets fastigheter blir då vakanta lokaler hos samhällsbyggnadsavdelningen med en kostnad för "kallhyra" innan nya alternativ finns som att hyra ut till annan hyresgäst, sälja fastigheterna eller överväganden om rivning. Dessa frågor hanteras av hos samhällsbyggnadsavdelningen. En flytt till skolans område medför också att kommande investeringar och underhållsbehov på Änåsets lokaler inte aktualiseras. Investeringar och underhåll koncentreras till lokalerna på skolområdet och utifrån den gjorda lokalutredningen är dessa kostnader ungefär i samma storlek. Förslaget innebär samordningsvinster för verksamheterna.

Nackdelarna med en flytt är att man förlorar dagens utemiljö, med bland annat närhet till skog och sjö. Förskolegården kommer vara mindre och tåg- och biltrafiken kommer höras mer än på nuvarande område.

3.2 Förslag Kälarne skolområde

Det bedöms att det är både ekonomiskt och organisatorisk fördelaktigt att flytta förskolan Änåset till skolområdet på sikt. En del av de förslagna lösningarna i de nya lokalerna behöver utvärderas ytterligare.

4.0 Bräcke skolområde

I Bräcke är förskoleklass till årskurs nio uppdelat i interna och externa lokaler. Högstadiet finns i externa lokaler medan resterande årskurser och även vissa ämnen (slöjd, bild, musik, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa) finns i kommunens interna lokaler. I Bräcke samhälle finns även en förskola och ett fritidshem.

Kommunfullmäktige beslutade 2020-03-04 (Kf § 4/2020) att det ska finnas högstadium i både Bräcke och Gällö skolområde och 2020-06-17 (Kf §31) gavs kommunstyrelsen i uppdrag att förhandla fram ett nytt avtal med den externa hyresvärden. Ett nytt hyresavtal för högstadiet i Bräcke tecknades inför 2022-01-01 som sträcker sig fram till 2029-12-31. I avtalet ingår förutom

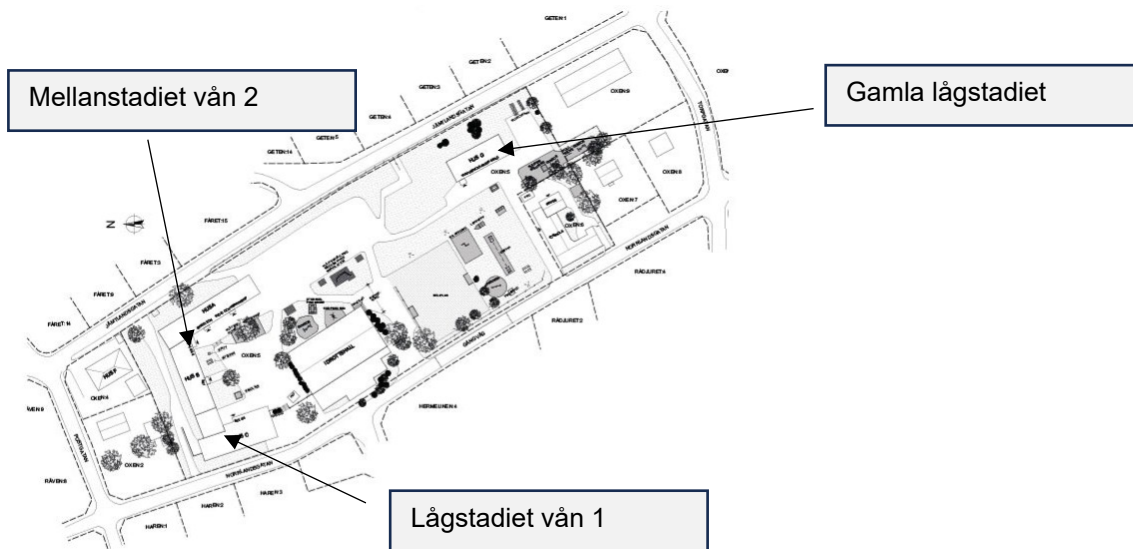

högstadiets lokaler också skol- och folkbibliotek, ungdomsgård/rasthall. Lokalvård i dessa lokaler har egna avtal.

Utifrån läget med kommande elevminskningar och inför avtalstidens upphörande så har det utretts om det är att möjligt att inrymma högstadiet i egna lokaler och säga upp avtalet med den externa hyresvärden.

4.1 Utred - inrym Bräcke högstadium i egna lokaler

Utgångspunkten har varit att se över befintliga lokaler på skolområdet i Bräcke för att utreda om det är praktiskt möjligt att inrymma alla elever i interna lokaler. Bedömningen är att det är möjligt utifrån den kommande elevminskningen. Förslaget är att iordningställa "gamla" lågstadiet (HUS G) som idag inrymmer musik, kulturskola, bild, slöjd och delar av elevhälsan till ett nytt lågstadium. Lokalen anpassas med fyra klassrum och verksamheterna som bedrivs där idag flyttar till andra lokaler. Högstadiet flyttar till nuvarande mellanstadiet och mellanstadiet flyttar till nuvarande lågstadiets lokaler. Anpassningar behöver göras i flera byggnader men flest insatser krävs i det som kallas "gamla" lågstadiet (HUS G), se detaljer och beräkningar i utredning kostnader vid omstrukturering (bilaga 3).

Källa: Relationshandling Bräcke skola, 2024-06-04

4.1.1 Lokalkostnader för nuvarande lokaler

Bräcke skolas budget för lokaler 2026 är närmare fem mkr. I detta tillkommer lokalvård som är närmare 1,5 mkr/år. Den externa hyran inklusive lokalvård är drygt tre mkr/år.

Budgetår 2026	Interna lokaler (Låg/mellan samt del av gamla låg)	Extern lokal (Högstadiet)	Totalt:
Hyreskostnader:	2 074 245	2 730 305	4 804 550
Lokalvård:	1 097 705	390 393	1 488 098
Totaler:	3 171 950	3 120 698	6 292 648

Källa: Internt från ekonomisystemet budget 2026

Avtalet för de externa lokalerna löper tom 2029-12-31 med en uppsägningstid på 9 månader (mars 2028). Enligt avtalet så löper kapitalkostnaderna (avskrivningar) fram till och med 2031 och uppgår till 968 tkr/år. Om avtalet sägs upp 2029-12-31 så återstår 2 år, vilket innebär att kommunen ska betala det resterande för 2 år (drygt 1,9 mkr).

4.1.2 Åtgärder och kostnader för iordningställande av nya lokalerna

Det förslag som tagits fram enligt bilaga 3 (utredning lokaler Bräcke skola) visar att ombyggnation av nuvarande lokaler för att högstadiet ska inrymmas beräknas till 3 379 900 kr (exklusive hiss). Sammanfattningsvis ser den interna kostnaden ut enligt följande:

Beskrivning:	Avskrivningstid (år)	Beräknad kostnad:	Ökad årlig kostnad (avskrivningar samt internränta 3%):
Ombyggnation	15	3 379 900	225 327+101 397 kr
Hiss	20	2 180 000	109 000+65 400 kr
Inventarier*	10	496 500	49 650+14 895 kr
Total kostnad om alla insatser görs:		6 056 400	383 977 kr/år i 10 år. Ränta per år: 181 692 kr) Totalt: 565 669 kr/år

*Kostnaden för inventarier är ett överslag, ex stol + bord 3000kr/elev samt övrigt.

En bedömning av vilka åtgärder som önskas av verksamheten och vad som måste göras för att verksamheten ska fungera och uppfylla gällande lagkrav behöver detaljprojekteras längre fram. Exempelvis installation av hiss och tillgänglighetsanpassad WC. Då fler utredningar pågår parallellt, exempelvis kring bibliotek så behöver det också vägas in. Det kan alltså framkomma nya förslag på lösningar kring hur lokalerna ska nyttjas från hösten 2029 och dessa behöver tas fram inför budgetramarna våren 2027 eller 2028 beroende av hur stora åtgärder som blir aktuella.

4.1.3 Inkomna synpunkter

Vårdnadshavarna har fått information om den pågående utredningen och eleverna har fått information via vårdnadshavare. Elevråden har träffat politikerna i skolutskottet och haft dialog om bland annat lokaler och skolgårdar. Personal har inkommit med synpunkter som har hanterats i riskbedömningar gjorda på arbetsplatsen. Inga övriga synpunkter har inkommit.

4.1.4 För- och nackdelar

Bedömningen är att det är möjligt att inrymma högstadiet i interna lokaler på sikt. Inledningsvis så kommer det finnas några utmaningar då högstadiets elevantal är stort fram till 2035 enligt egna prognoser (se prognos nästa sida och blå markering). Exempelvis schematekniskt där flera verksamheter behöver samsas om utrymmen som exempelvis praktiska och teoretiska ämnen. Om skolbiblioteket ska flytta till skolområdet (utreds också) så behöver hänsyn tas till det. Lokaler för kulturskolan inom området saknas i förslaget. Läsåret 29/30 bedöms relevantalet

minska markant på lågstadiet (36 färre elever) för att sedan fortsätta dala om inget händer. Läsåret 29/30 går avtalet med extern hyresvärd ut om inte annat beslutas, se orange markering nedan.

Elevantal Bräcke skola, prognos 260422										April						
Födda:	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026								
	25/26	26/27	27/28	28/29	29/30	30/31	31/32	32/33	33/34	34/35	35/36	36/37	37/38	38/39		
F	29	23	21	18	14	15	3	1								
1	27	29	23	21	18	14	15	3	1							
2	28	27	29	23	21	18	14	15	3	1						
3	28	28	27	29	23	21	18	14	15	3	1					
4	26	28	28	27	29	23	21	18	14	15	3	1				
5	24	26	28	28	27	29	23	21	18	14	15	3	1			
6	22	24	26	28	28	27	29	23	21	18	14	15	3	1		
7	25	22	24	26	28	28	27	29	23	21	18	14	15	3		
8	23	25	22	24	26	28	28	27	29	23	21	18	14	15		
9	22	23	25	22	24	26	28	28	27	29	23	21	18	14		
Låg	112	107	100	91	76	68	50	32	19	4	1					
Mellan	72	78	82	83	84	79	73	62	53	47	32					
Hög	70	70	71	72	78	82	83	84	79	73	62	53	51	33		
Totalt	254	255	253	246	238	229	206	178	151	124	95					

Källa: Egen prognos utifrån faktiskt elevantal samt födda fram till april 2026.

Om prognosen slår in så kommer elevantalet på Bräcke skola ha minskat med 50 elever inför 2031. Lågstadiets elever (åk 1-4) prognostiseras då till 50 elever jämfört med 112 idag, vilket är mer än en halvering. Hur många barn som kommer födas eller flytta in födda 2026 eller senare är oklart så därför är det svårt att beräkna längre än till 32/33, vilket är ungefär lika långt som dagens prognoser sträcker sig.

Ur ekonomisk synpunkt så bedöms förslaget enligt beräkningarna att minska lokalkostnaderna med motsvarande 3 mkr årligen om avtalet med extern hyresvärd sägs upp. Investeringar och inventarier i egna lokaler kommer påverka likviditeten. Kapitalkostnader till extern hyresvärd kommer belasta under två år.

Ur pedagogisk och organisatorisk synpunkt så får skolan möjlighet till mer samverkan mellan stadier då all verksamhet kommer närmare varandra.

Högstadiets elever får också bättre tillgång till en skolgård och bruset från kringliggande samhälle minskar (fönster mot centrum idag).

Några frågor som behöver ställas är om det är vettigt att rusta upp gamla lågstadiet inför 2029 då elevunderlaget beräknas se helt annorlunda ut bara några år senare? Det finns uppenbara risker med att även interna lokaler på skolområdet blir överflödiga på sikt. Samtidigt så behöver några saker beaktas och i nästa steg kanske det är rimligt att överväga att flytta förskoleverksamheten till skolområdet och avveckla lokalerna vid Furugränd. Ett annat övervägande är att lokaler på skolområdet kan behövas till anpassad grundskola, resursskola eller skolbibliotek. Fritidshemmets lokaler kan också behövas se över längre fram då barnantalet minskar även där. Så en satsning på de interna lokalerna på Bräcke skolområde kan trots allt vara en vinst även på längre sikt trots minskade barnkullar.

4.2 Förslag Bräcke skolområde

Det bedöms genomförbart att inrymma stora delar av skolans verksamhet i egna lokaler. Inledningsvis kommer det vara trångt för eleverna på högstadiet i mellanstadiets lokaler. Genomförandet av flytt till egna lokaler behöver planeras noggrant och anpassas utifrån vad som passar verksamheten bäst, utifrån rådande avtal, vilka verksamheter som ska inrymmas samt elevunderlagen.

5.0 Avslutningsvis och fortsättning

Skol- och barnomsorgsavdelningen har fått i uppdrag att minska kostnader och anpassa verksamheten utifrån rådande omständigheter och kommande befolkningsminskning. Utifrån de kända fakta som finns att tillgå i dagsläget så går verksamheterna mot tuffa anpassningar utifrån den stora barn- och elevminskningen. I denna utredning är lokaler i fokus och det är nödvändigt att hitta nya och andra lösningar på sikt. Det kommer också innebära andra förändringar. Exempelvis anpassningar av vilka skolformer det går att bedriva med så få elever i årskullarna, så kallad B-form där flera årskullar går i samma klass exempelvis åk 1-2, 3-4 osv. Detta bedrivs på skolan i Kälarne idag och utifrån prognoserna är det troligt att även Bräcke och Gällö skola kommer göra det på sikt. Antalet pedagoger kommer också behöva anpassas utifrån barn- och elevunderlagen. På nästa sida syns en prognos som utgår från dagens barn och elever samt antalet födda i hela kommunen fram till slutet av april 2026 (gult). Det i orange är en markering för när avtalet med extern hyresvärd i Bräcke löper ut och det i blått är när elevunderlaget minskar markant jämfört med dagens elevantal i grönt. Högstadiets underlag är alltså reellt antal fram till 2038 om ingen in- eller utflyttning sker. Det innebär att 2038 bedöms antalet elever i högstadiet ha halverats. Längst ner i tabellen syns utvecklingen av elever i högstadiet per årskurs.

Elevantal ALLA, prognos 2028														
Födda:	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	April 2026						
	25/26	26/27	27/28	28/29	29/30	30/31	31/32	32/33	33/34	34/35	35/36	36/37	37/38	38/39
F	64	48	43	52	35	38	26	9						
1	61	64	48	43	52	35	38	26	9					
2	66	61	64	48	43	52	35	38	26	9				
3	71	68	61	64	48	43	52	35	38	26	9			
4	64	72	68	61	64	48	43	52	35	38	26	9		
5	67	64	72	68	61	64	48	43	52	35	38	26	9	
6	52	68	64	72	68	61	64	48	43	52	35	38	26	9
7	66	52	68	64	72	68	61	64	48	43	52	35	38	26
8	57	67	52	68	64	72	68	61	64	48	43	52	35	38
9	61	57	67	52	68	64	72	68	61	64	48	43	52	35
Låg	262	241	216	207	178	168	151	108	73	35	9	0	0	0
Mellan	183	204	204	201	193	173	155	143	130	125	99	73	35	9
Hög	184	176	187	184	204	204	201	193	173	155	143	130	125	99
Totalt	629	621	607	592	575	545	507	444	376	315	251	203	160	108
HÖG	25/26	26/27	27/28	28/29	29/30	30/31	31/32	32/33	33/34	34/35	35/36	36/37	37/38	38/39
ÅK 7	66	52	68	64	72	68	61	64	48	43	52	35	38	26
ÅK 8	57	67	52	68	64	72	68	61	64	48	43	52	35	38
ÅK 9	61	57	67	52	68	64	72	68	61	64	48	43	52	35
Total:	184	176	187	184	204	204	201	193	173	155	143	130	125	99

5.1 Förslag till beslut

En flytt av förskoleverksamheten i Kälarne till grundskolans lokaler förordas inför hösten 2028.

En plan för arbetet och föreslagna lösningar (eller om andra uppkommer) bör påbörjas i närtid.

Att lämna de externa lokalerna för Bräcke högstadium förordas från hösten 2029. En plan och övervägande kring förslag till förflyttningar tas fram under 2027.

5.2 Fortsatta utredningar

I Kälarne skolområde är prognosen nu i april 2026 att det är cirka 30 förskolebarn inför hösten 2027. Om alla föräldrar sen väljer att deras barn ska vara på förskolorna (endera den kommunala eller kooperativet) är osäkert. Bedömningen är att alla dessa 30 barn skulle kunna inrymmas i de nya lokalerna på skolområdet om alla barn skulle välja den kommunala förskolan från hösten 2027. Men alla 30 barn ryms inte på förskolan Ånäset utan att öppna huset "Villan".

För grundskolan i Kälarne är prognosen att det är 82 elever på skolan 2031 jämfört med 95 elever idag. Det innebär att skolan kan växa och de senaste åren har flera valt att flytta till eller välja Kälarne skola för sina barn och underlaget har pendlat mellan 83–105 elever senaste åren. Det kommer det vara cirka 20-talet barn på högstadiet 2038 baserat på dagens elevunderlag. Lärarbehörigheten för grundskolan är god men en del kommande pensionsavgångar behöver pareras.

Behörigheten på förskolan har varit svår att lösa senaste åren, där målet är två förskollärare per avdelning vilket inte uppnås. Vikarieanskaffningen är också utmanande. En utredning längre

fram skulle kunna ta sikte på just detta – kompetensförsörjning av förskola, fritidshem och grundskola i Kälarne skolområde. Elevunderlagen behöver också följas då det i prognosen 2031 är 11 barn i klass 1-2 och delningstalet är mycket lågt.

Några saker föreslås utredas vidare senast runt 2030 för Bräcke skolområde. Det bör utredas om kommunfullmäktiges beslut från 2020 ska hävas. Det beslutet som togs då var att det ska vara två högstadier längst med E14. Enligt prognoserna kring antalet elever på högstadierna skulle det vara lämpligt att slå samman högstadierna från 2038. Då är högstadiets elevunderlag för båda skolorna (Bräcke 32 och Gällö 48) totalt 80 elever och det skulle i praktiken vara möjligt att ha en klass per årskurs med drygt 26 elever per klass. I inledningen av arbetet med utredningen var förslaget uppe att även utreda om eleverna på högstadiet i Bräcke från år 2029 skulle kunna inrymmas i Gällö skola. Utifrån den topp som kommer vara för högstadiet runt 2029-2032 så är svårt att göra en bra bedömning. Det är också osäkert hur det blir lokalmässigt innan skolan i Gällö är helt klar. Några ytterligare konstateranden som gjorts är att det troligen kommer krävas lika många pedagoger på högstadiet även om de skulle slås ihop. Personal och elever "byter" ort och lokal och de flesta får åka längre varje dag. Betydelsen av att det inte finns en F-9-skola i centralorten har inte utretts i detta skede. Men teoretiskt kan eleverna inrymmas utifrån att antalet elever på lågstadiet minskar kraftigt, det skulle då krävas rockader inom Gällö skola. Så timingen med hyresavtalets utgång, bygget av Gällö nya skola och elevprognoserna på högstadiet är en faktor som inte förenklar utredningen.

Därför har målbilden varit att eleverna på högstadiet i Bräcke ska inrymmas på skolområdet när avtalet upphör.

Behöver det ske en samordning av fler lokaler i Bräcke och i så fall från när? Om barnantalet minskar så kraftigt som prognoserna visar bör hänsyn tas till förskolan Trollskogen och om den fortsatt ska vara belägen i nuvarande lokaler eller om det finns andra lösningar. Det kräver en egen utredning på sikt.

Ytterligare ett inspel är utredningen kring SÄBO⁴ och om det kommer finna möjlighet att samordna verksamheter. Det beror på var ett nytt SÄBO kan komma att placeras, vilken ort och lokalisering på den orten?

Utredningen kring folk- och skolbibliotek behöver också beaktas. Det kommer krävas närhet till skolbibliotek på alla orter där det finns skolverksamhet och helst i eller i direkt anslutning till skollokalerna.

⁴ SÄBO=särskilt boende för äldre

